

[Ingeborg Hansen.]

lægger rammerne for vort demokratiske styre på lang sigt, og det er en lykke, at man gennem forhandlinger har nået et resultat, der har kunnet samle langt den største del af rigsdagen og forhåbentlig også vil samle den største del af det danske folk. Ved siden af grundloven er tronfølge-loven kun af mindre betydning, og bliver man stillet overfor valget, må svaret blive et ja til grundloven, og hvad dermed følger. Men dette ja afgives af mit parti og af mig selv med den dybeste beklagelse af, at forældede anskuelser har haft held til at sætte sit præg på vor lovgivning, selvom det er på et så specielt område som tronfølge-loven.

H. Hauch: Man bør sikkert fastslå, at der indenfor rigsdagens medlemmer og befolkningen er enighed om, at vor nuværende forfatning bør ændres. Der bør skabes mulighed for, at Grønland indlemmes i riget, og at vi uden vanskeligheder bliver i stand til at opfylde vore forpligtelser i det mellemfolkelige samarbejde. Så langt vil man kunne påregne fuldt og helt følgeskab af landets vægere, som jo skal tale med, inden den nye grundlov træder i kraft.

Rigsdagen vil utvivlsomt også få vælgerne følgeskab, når vi foretager en nedsættelse af valgretsalderen, selvom mange — og det bør også fremhæves — endnu er tilhængere af en valgretsalders på 25 år. Vi bør også påregne en overvældende tilslutning til en ændring i tronfølge-loven, når den giver mulighed for, at en kvinde kan arve tronen, når ingen mandlige arvinger findes efter den regerende monark.

Jeg har ønsket til indledning at anføre disse meget væsentlige ændringer, som der næppe vil være strid om blandt vælgerne, og som derfor uden vanskelighed lod sig gennemføre under alle stadier af en grundlovsændring. Havde man indskrænket sig hertil, ville den fare, som ingen skjuler: at folkeafstemningen ikke vil resultere i en vedtagelse af grundloven, være undgået. Jeg har altså ønsket at gøre disse bemærkninger som indledning.

Når man studerer den overskuelige oversigt i forfatningskommissionens betænkning side 43, som sammenholder den nuværende og den nye grundlovs enkelte paragraffer, må det billigtvis indrømmes, at der er sket

forbedringer udover de ting, som jeg lige har nævnt, og som alle her på rigsdagen og i befolkningen kan være enige om. Jeg skal her nøjes med at anføre, at jeg anser det for en betydelig forbedring, at erstatning ved ekspropriation kan indankes for domstolene. Jeg kunne meget have ønsket, at spørgsmålet om almenvellet, der danner grundlaget for ekspropriation, også kunne behandles af domstolene, om ikke i alle så dog i adskillige nærmere angivne tilfælde, og jeg må bede om, at det kommende udvalg tager disse spørgsmål op til indgående behandling.

Jeg har bemærket, at den nye præsident for Højesteret i et interview, vistnok i „Berlingske Tidende“, har anført, at Højesterets beføjelser var uklare og ikke så udtømmende, som de f. eks. var i den norske grundlov. Såfremt folketingsudvalget ikke har haft en forhandling med Højesterets præsident, må jeg bede om, at den må finde sted her i landstinget, sådan at man får klarhed over, hvad højesteretspræsidenten har ment med sine udtalelser i det pågældende interview.

Et rigsdagsmedlem kan næppe under sit arbejde blive stillet overfor et mere alvorligt lovgivningsspørgsmål end landets grundlov. Det er derfor ikke alene medlemmernes ret, men det er også deres pligt at anføre synspunkter under behandlingen i rigsdagen, dersom forslaget ikke falder sammen med den opfattelse, de pågældende medlemmer måtte have.

En af de ændringer der er foretaget, knytter sig til 45 pct. reglen for folkeafstemning ved grundlovsændringer. I den nye grundlov har man lettet kravet fra 45 til 40 pct. Det er ikke nogen principiel ændring, der her er tale om. At 45 pct. reglen er en stram regel, viste afstemningen ved Sønderjyllands indlemmelse i riget efter den første verdenskrig, og jeg forstår endnu den dag i dag ikke, hvad der var et af de store partiers bevæggrund til at indtage det standpunkt, som kunne have ført landet ud i en højst ejendommelig situation ved denne betydningsfulde lejlighed. Det bør vel også i forbigående nævnes, ikke mindst fra et venstrestandpunkt, at dersom man havde haft 40 pct. reglen i vor nuværende grundlov, havde det Christmas Møller-Stauning'ske grundlovsforslag været landets grundlov i dag. Det vil derfor være et spørgsmål, om det bør være lettere